

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. Falsum quid, & quibus modis committatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

TITULUS XX.
De crimine falsi.

§. I.

Falsum quid, & quibus modis committatur.

1. Falsum & Falsitas quid sit. 2. Falsi crimen quâ ratione punibile sit.
2. Falsum committitur dicto, facto, scripto, & aliis modis.

Hoc crimine proximus vel maximè in bonis & rebus exterioribus læditur: de quo proinde ordo postulat, ut agamus, præsertim cum inter præcepta legis divinæ etiam hoc sit. *Non occides Non mœchaberis Non furtum facies, Non falsum testimonium dices.*

1. Falsitas secundum Justinian. in *Novella 73. in princ.* nihil est aliud, quàm veritatis mutatio, vel potius immutatio. Et falsum nihil aliud, quàm quod veritatem imitatur, & tamen verum non est: ut rescriptum, quod non est Papæ, & tamen videtur esse Papæ, *c. Tua nobis sup. De officio Vicarij,*

2. Ut autem criminis punibilis rationem habeat, duo insuper requiruntur, primum, ut dolo malo seu animo fallendi & contumpeptæ veritatis fiat, *l. l. Impuborem D. h. t. l. Nec exemplum Cod. eod.* Ideoque qui dicit falsum, quod putat verum, falsi crimine non tenetur, quia ream linguam non facit, nisi mens rea, *can. Homines in sine xxii. q. 2.* Secundum est, ut alteri noceat *Glos. in l. 23. Cod. h. tit.* Addi potest & tertium, nempe ut lege aliqua statutum sit, talem immutationem veri esse punibilem pœna falsi, quia non omnis immutatio veritatis, ad alterius deceptionem instructa, falsi crimen habet, *l. Quid sit falsum D. h. t.* Ideo enim post legem Corneliam de falsis tot constitutiones & Senatus consulta prodita sunt, ut casus lege Cornelia non expressi supplerentur, & ad classem falsorum redigerentur,

3. Quamquam autem varijs modis falsum committatur, ut varijs exemplis demonstrant Juris utriusque varij Tituli & varix Leges ac

Canones: tamen facilioris doctrinæ causa ad tria vel quatuor capita revocari possunt. Aut enim committitur falsum dicto, seu facto, si vere aut scripto, aut usu dicto, ut in teste, qui falsum testimonium dicit, vel verum supprimit dolo malo, *c. 1. h. t. l. l. C. eod.* qui gravissimè conomine peccat, quod Dei præsentiam contemnat, Judicem mentiendo fallit, & proximum innocentem falso testimonio lædat, *d. c. 1. Facto committitur, si quis falsam monetam percutiat, in aurum vitij quid, puta æs vel stannum, injiciat, nummos radat, pingat, fingat, l. Quicumque 8. & seq. D. eod.* si pondera aut mensuras publicè probatas corrumpat, dolo vel malo fraudem faciat, *l. penult. D. eod.* si signum ad ulterium faciat, sculpat, exprimat, § *Item Lex Cornelia De falsis instruit. De publicis judicijs:* si duobus in solidum eandem rem diversis contractibus vendat, *l. Qui duobus 21. D. eod.* si Judicem corrumpat, *d. l. 1. in princ. D. eod.* si partem supponat, *l. Qui falsum 19. D. eod.* Scripso committitur, si quis testamentum vel aliud instrumentum falsum scribat, signet, recitet, celet, subjiciat, *d. § Item Lex Cornelia Instruit. De publicis judicijs l. 1. § 4. l. 2. l. Quid sit falsum 23. D. h. t.* si in testamento sibi dicitur legatum vel fideicommissum, *l. Si quis legatum 6. D. eod.* si prodit adversario instrumenta apud se deposita: si ralis litteris aliud in locum ejus, quod scriptum erat, scribat, *cap. Olim sup. De rescriptis;* modò id faciat in loco suspecto, non aliter, *cap. Ex conscientia ult. h. t.* Usu denique si quis falsis litteris utatur, falsas leges alleget, *l. fin. D. eod.* si falsum nomen aut cognomen sibi usurpet, illicitis in signibus utatur, vel falso diplomate vias commeat, pro milite se gerat, *l. Falsi 13. & l. Eos qui 27. D. eod.* Pluraque alia horum modorum exempla passim extant in *d. Tit. D. & Cod.* Inter quæ licet plura sint, quæ propriè falsitatem in se non habeant, tamen ex interpretatione pro falsis habentur, & pœna falsi puniuntur: veluti, aperire litteras sigillatas alterius, & potissimum rescripta Principum, *cap. Olim sup. De potestate delegati:* aperire testamenta vel alia instrumenta, apud se deposita, & ostendere adversario deponentis, aliaque similia. Sic perjuri & falsi rei habentur, qui in causis civilibus aut criminalibus dicta testimonium sine Judicis auctoritate detegunt, juxta Constitut.

sicut Pii V. incip. *Licet contra*, quam refert Pet. Matth. in VII. *Decreta lib. 5. tit. 13. c. unico*. plurimis autem modis circa litteras Apostolicas falsitas committitur; quorum decem numerat pontifex in s. *Licet 5. h. 1.* Quo verò pacto Bullæ dicuntur falsæ ex mutatione styli, docetur in s. *Quam gravi 6. eod.* qua de re vide Rebuff in *Praxi beneficiæ Tit. De Praxi Cancellariæ Apostolicæ*.

§. II.

De pœnis falsi.

1. Pœna falsi de jure Civili.
2. Item de jure Canonico, & maximè falsificantium litteras Apostolicas.
3. Falsitas non præsumitur, sed probari debet.

Pœna falsi vel quasi falsi, id est illius, quod ex Senatusconsulto vel interpretatione prudentum pro falso habetur, ex jure civili in servis est ultimum supplicium; in liberis hominibus deportatio, & olim omnium bonorum publicatio, l. *in fine 1. fin. D. h. e.* nam deportatio successit in locum pœnæ, qua olim aqua & igne interdicebatur, d. l. *fin. solerq; bonorum publicationem inducere l. Pœna D. De jure fisci*. Hodie verò bonorum publicatio generatim, exceptis certis casibus, sublata est, per *Auth. Bona damnatorum Cod. de bonis præscripti*. Indeque factum videtur, compositores Institutionum. *Tit. de publ. judiciis*, meminerint tantum deportationis. Subinde tamen pro criminis qualitate remissius punitur; veluti, relegatione ad tempus, l. *falsi 13. l. Qui duobus 21 l. penult. & similibus D. eod.* Interdum etiam severius, veluti, pœna capitali, ut in crimine falsæ monetæ, l. *Quicumque 8. D. eod.* in crimine suppositi partus, l. *1. Cod. eod.* & similibus aliis.

2. Cæterum hæc pœna falsi ex jure civili, qualicumq; sit, hæredem non tenet, nisi quatenus ad eum pervenit: ideoque si reus, ante crimen illatum aut sententiam dictam, vita decesserit, cessante lege Cornelia, scelere quaesitum auferendum est ab hæredibus illius, l. *Cum falsi 12. D. eod.* nam turpia lucra etiam successoribus auferenda esse constitutum est, l. *5. D. De calumniatoribus l. 9. D. De jure fisci*. Videatur plenius Jul. Clarus s. *Sens. §. Falsum*.

De jure verò Canonico, si quis per se vel per alios falsum admisit circa litteras Apostolicas

sive laicus sive Clericus, cum suis fautoribus, excommunicatur, ex *Constitut. Sixti V. incip. Excommunicamus*, quam refert P. Matth. in VII. *Decretal. l. 5. tit. 9. cap. 4.* & insuper, si Clericus sit, officiis & beneficiis Ecclesiasticis exuitur. Deinde degradatur, & seculari potestati (per quam & laicus de falsitate convictus legitime punitur, puniendus traditur, si per se hoc crimen commiserit, c. *Ad falsarium 7. h. 1.* Qui autem falsis litteris utitur, si Clericus sit, officio & beneficio privati debet: si laicus, tandiu excommunicationi subijci, donec satis fecerit, d. c. *Ad falsarium* ubi idem statuitur servandum in iis, qui falsas litteras impetrant: quos ab hac excommunicatione absolvit summus Pont. dumtaxat, præterquam in mortis articulo, ex *Bulla Cæne Domini §. 6.* Ut & eos, qui personæ qualitatem & conditionem mentiuntur, ut aliquid consequantur facilius: litteræ que per hujusmodi falsam rei narrationem extortæ & impetratæ decernuntur omnino surreptitiæ, invalidæ & nullæ, ex *Constit. Innoc. VII. incip. Sicut, & Leonis X. incip. In harendo vestigiis*, quas refert Pet. Matth. in VII. *Decretal. l. 5. tit. 9. cap. 1. & 2.* Quique suppositis ad examen personis beneficium veniantur & impetrant, excommunicantur ex *Constitutione Pauli I. V. incip. Inter ceteras*, quam ibidem refert P. Matth. Sententia verò vigore litterarum falsarum lata non debet transire in rem judicatam aut mandari executioni: nec fides ulla adhibenda est rescriptis Pontificiis, si visa fuerint falsitatis redarguenda, c. *2. h. 2.*

Cæterum committens falsum in litteris delegati non tam acriter puniendus est: & extra litteras Apostolicas Clericus falsum admittens ab Ecclesiastico Judice deponitur, c. *Cum non ab homine sup. de reudicis*: & quandoque pro gravitate criminis in monasterium detruditur, c. *Si Episcopus 8. dist. 5. juncto cap. Tunc inf. de pœnis*. Sed & qui litteras falsas sciens apud se detinet, easque intra viginti dies à tempore, quo falsas esse cognoverit, non destruit aut resignat, excommunicationis vinculo constrictus ab alio, quam à summo Pontifice, absolvi nequit, c. *Dura 4. §. adjiciente h. 2.*

Crimine falsi diximus quoque teneri adulteratorem monetæ, l. *1. & 2. Cod. de falsa moneta Covar. De vitæ. numis. collas c. 8.* De quætonibus ac ratoribus monetæ, sive aureæ sive argen-